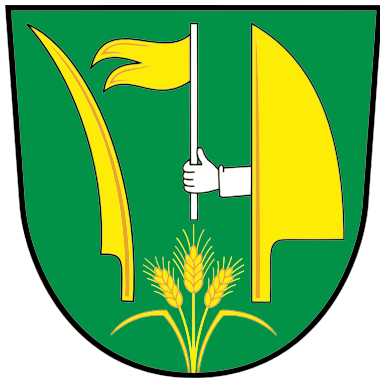

Tovéřský ZPRAVODAJ

ČTVRTLETNÍK OBECNÍHO ÚŘADU

Zpravodaj vydává pro svou interní potřebu obec Tovéř, č.p. 18, PSČ 78316, IČ: 00635626
Ev. č. MK ČR E 21473. redakční zpracování: Marta Šubrtová (731 900 647, martasubrtova@seznam.cz).
Do tohoto čísla přispěli: Miroslav Majer, Marta Šubrtová, Hana Čapková, Radoslav Koprna a Michal Šubrt

LEDEN, ÚNOR A BŘEZEN V NAŠÍ OBCI

Malý, leč velkolepý ples

Nestává se často, aby někdo z tovéřských občanů sepsal příspěvek do našeho zpravodaje, a doposud se nestalo, aby tak spontánně učinil někdo, koho vlastně neznáme... Tedy až do posledního plesu. Rádi bychom se o tento ohlas s vámi podělili hned na úvod.

S přítelkyní plánujeme program na sobotu. Jsme tento víkend bez dětí, jsme společensky založení, rádi si zatančíme. Ples se nám zdá jako ideální způsob, jak prohrýtit sobotní noc. Máme ale averzi vůči nabubřelým reprezentačním akcím pro „ví-aj-pí“, takže lidová veselice někde v okolí Olomouce nám připadá správná volba. Jako obvykle požádám o pomoc internetový vyhledávač, který mne nenechá na holičkách – nabídne mi Tovéř. „Kde to je?“ ptám se přítelkyně. „Ty nevíš? Vždyť jsme tam byli koledovat na Tři krále.“ Už si vzpomínám, ta malá obec s nepřehlédnutelným kruhovým objezdem, skrz kterou jezdívám do Pohořan. Je to kousek, takže volba je jasná. Okoupat, navonět, nalíčit, navléct šaty, utáhnout kravatu, vyleštit boty a jede se.

„Málem jsme propásli zastávku autobusu!“ Ani netuším, jestli je jich tam více – ale co na tom, do místního „kulturáku“, který v podobných vískách bývá jedinou dominantou, trefíme i poslepu. Vejdeme dovnitř a jako naschvál jsme vůbec první. Nějací „přespolní“ a jsme tu jako pěst na oko. Usměvavá paní v předsáli nás vítá jako snad nejváženější obyvatele Tovéře. Všude čisto, voňavo, svíčky – říkám si, jen tak dále! Po detailnějším zkoumání místních poměrů zjišťuji, že hraje skupina Yantar. Neznám, nevím, ale co... snad nehrají poprvé. Po prvotní nervozitě a uvítací řeči se sál postupně zaplňuje, muzikanti vyhrávají... Vyhrávají, ale jak! Chvilí pátráme, jestli na playback nebo naživo. „Naživo, a skvěle!“ Oba se ujišťujeme, že takové muzikanty, kteří dávají „mistra Káju“ a Lucii Bílou bez zaškokbrtnutí, jsme už dlouho neslyšeli. Chvilí zírám na jejich skrovné ozvučení a musím přiznat, že ani to neubírá na lesku jejich pěveckého a instrumentálního výkonu.

Sál se pomalu zaplňuje místními hlavně středního věku a atmosféra je natolik domácká, až začínáme mít dojem, že jsme zdejší. Dáváme si jídlo a pití za lidovou cenu, opět skvělé. Porcování řízku nám náhle naruší přestávka s ohlášenou kulturní vložkou. Odbíháme ze zvědavosti ke dveřím sálu a další překvapení – děti z místního tanečního kroužku dávají za hlasitého aplausu sálu jeden taneční styl za druhým. A to prý trénují teprve pár týdnů... Vzápětí ovšem přichází šok: na parketu se zjeví sólisté baletu Moravského divadla a téměř se vznášejí – to nejlepší, co se dá v tomhle kraji sehnat, se objeví zrovna tady!

Údivem skoro nedýcháme my, ani nikdo v sále. Tohle bych na „pidivesničce“ rozlohy Tovéře opravdu nečekal. Docela jsme u té baletní show zapomněli na jídlo, takže řízek studený, ale za tohle to stálo. Kapela hraje čím dál lépe, místa k tanci je tu oproti jiným plesům jako na Strahovském stadionu, nálada a atmosféra i nadále skvělá. Na řadě je tombola. Paní místostarostka se s širokým úsměvem chopí své milé povinnosti. Naše trumfy? Čtyři lístky. Abych se přiznal, jen kvůli tomu, že nám bylo trapné chtít 40 korun zpátky za vstupné. Jsme smířeni s tím, že stejně nic nevyhrajeme, a když, tak jen nějakou „blbost“. Skutečnost? Další šok: s polovinou lístků si běžíme pro výhru, okolní stoly se skoro prohýbají pod tíhou rozdaných cen. Tak, a teď je všichni posbírají, zvednou se a půjdou domů, říkáme si. Další omyl...

Tahle skvělá parta lidí se baví dál, jakoby ples teprve začal. Chvilí pozorujeme místní osazenstvo, jak se nenuceně pohybuje po parketu a užívá si dnešního večera, a nejzajímavější nám na tom přijde, že se tu necítíme jako cizí. Musíme kvitovat, že lidé z vesnice umí uspořádat ples, za který by se nemuselo stydět žádné větší město, kde navíc zábavu v takovém duchu ani zorganizovat nelze. Tu sousedskou, až domáckou atmosféru malé obce, kde zná každý každého, a když nezná, rád se seznámí, tu nikde jinde uměle nevytvoříte. Takže jsme se jen utvrdili v názoru, že společenské vyžití na úrovni se dá organizovat i ve skromných kulisách. Děkujeme tímto za příjemný večer plný milých překvapení a přejeme obci i nadšeným pořadatelům, aby jim podobně vydařených počinů nejen kulturního rázu nadále přibývalo!

Radoslav Koprna, Olomouc

Dětský maškarní

Jak je již zavedenou tradicí, po plesu pro dospělé nestačí sál ani vychladnout, a už se zaplňuje těmi nejmenšími, aby si i oni

alespoň jednou v roce užili veřejnou změnu identity a proměnili se v něco nevšedního. A mnohým rodičům slouží ke cti, že místo aby doháněli spánkový deficit z protančené noci, vydají se se svými ratolestmi na druhou kulturní směnu...

Tříkrálová sbírka

Ani letos na Tři krále nechyběli v naší obci charitní koledníci, které naši občané obdarovali celkovou částkou 14 369 korun, což je o víc jak tisíc korun více než v minulém roce. Ani v tomto roce Továř nezaostala za svou pověstí jednoho z nejštědřejších dárců v přepočtu na obyvatele v olomouckém regionu a dokazuje, že i když se tu liturgie kvůli chybějícímu svatostánku slouží jen jednou za rok, pro dobročinnost lidí to není žádnou podmínkou.

Turnaj ve stolním tenise

I když se v první chvíli zdálo, že téměř nikdo nepřijde, nakonec se v sobotu 21. ledna sešlo jedenáct hráčů, což se ukázalo jako ideální počet na to, aby si všichni u čtyř stolů zahráli, stačili mezi zápasy zregenerovat, ale zase úplně nevychladli. Protože toto sportovní klání zastřešovala obec, bylo dobře postaráno i o vydatné občerstvení, k němuž v případě zletilých hráčů patřil i chmelový, iontově bohatý mok. Smyslem těchto akcí není nalákat co nejvíce účastníků, ale spíše nabídnout těm aktivním zázemí a příležitost k poměření sil s jedinci podobného ražení, a připomenout, že sport v naší obci funguje.

Nový územní plán

S potěšením oznamujeme, že 9. února letošního roku, po téměř osmi letech, konečně nabyl účinnosti nový územní plán obce, který nahrazuje původní dokumentaci z roku 1997 a stanovuje koncepci rozvoje Tověře s výhledem do roku 2025. Schvalovací řízení sice trvalo téměř třikrát déle, než bývá obvyklé, o to větší radost však máme z toho, že se podařilo dovést jeden z hlavních programových cílů současného zastupitelstva.

Hlavním bodem nového územního plánu je kontinuální rozvoj bydlení a nově také budování systému ekologické stability, které předchozí plán neřešil. Nejzásadnějším rysem nového územního plánu je skutečnost, že pro účely rozvoje bydlení do něj nebylo nutno zahrnout žádné další plochy ze zemědělského půdního fondu. Toto rozhodnutí vychází z demografických trendů, podle nichž populační křivka od roku 1991 v naší obci stoupá pozvolným tempem a předpokládá se, že do roku 2025 počet obyva-

tel naší obce vzroste nanejvýš o 80 osob. Těmto vyhlídkám s dostatečnou rezervou vyhovují jednak doposud nezastavěné rozvojové plochy navržené předchozím územním plánem (tzv. proluky), jednak starší objekty určené k rekonstrukci, nástavbě, přístavbě atd. Plocha, která je pro novou výstavbu v současné době k dispozici, zabírá okolo 3 ha. Je reálné, aby na této ploše do roku 2025 vzniklo až 25 nových bytů. V současné době je v naší obci okolo 210 bytů (z toho zhruba 10 neobydlených), které pokrývají plochu cca 30 ha.

Pro zajímavost můžeme doplnit, že celková rozloha katastrálního území činí 204 ha, z toho 4 ha zaujímá rekreační chatová oblast, 30 ha lesy, 90 ha pole a zbývajících 50 ha louky, sady, vodní plochy, komunikace a občanská vybavenost. Máte-li zájem si nový územní plán prostudovat podrobněji, můžete si jej otevřít na našich webových stránkách www.tover.cz/uzemni-plan nebo do něj nahlédnout v kanceláři obecního úřadu.

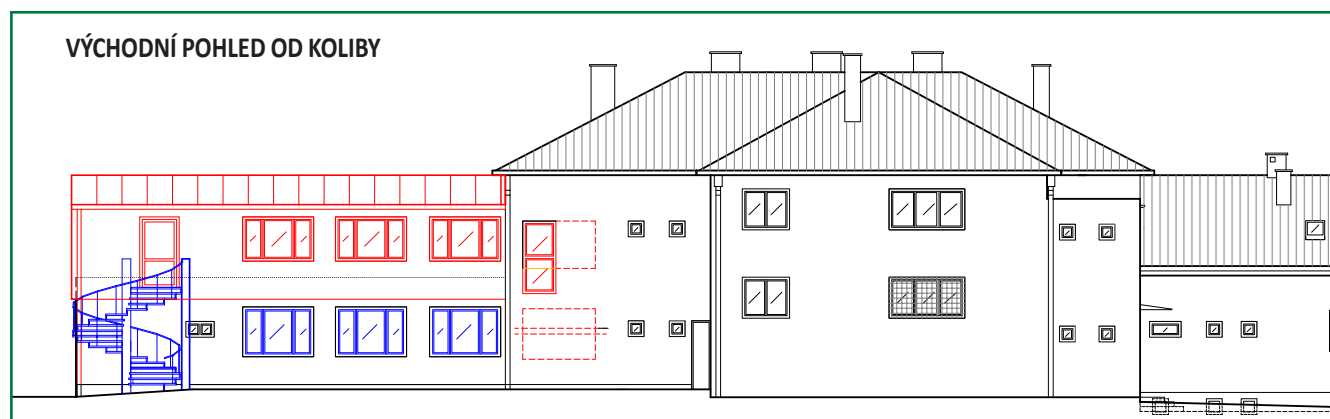
PŘÍSTAVBA MATERŠKÉ ŠKOLKY

Již několik let je zřejmé, že stávající prostory naší mateřské školky jsou nedostatečné jak svou velikostí, tak vzhledem k současným standardům. Poslední přestavba školky proběhla před téměř čtvrt stoletím, kdy byly původní dvě místnosti propojeny s tehdejší přilehlou knihovnou, jež se přesunula do nově zřízených prostor v zadním traktu kulturního domu. Ten bohužel již žádné další možnosti k rozšíření nenabízí, a tak chceme-li zabezpečit kapacitu školky i s výhledem na rozrůstání obce v dalším období, nezbyvá než přistoupit k nákladné nástavbě nového patra, jíž usteoupí také část stávajícího obecního úřadu.

K tomu, abychom mohli přistoupit k této největší investiční akci za posledních 10 let, je již v podstatě vše připraveno: je zpra-

cován projekt, vysoutěžen dodavatel, stanoven termín. Omezujícím faktorem je pouze potvrzení dotace ve výši téměř 3 milionů korun, která byla po dvouletém úsilí a za vydatné pomoci MAS Šternbersko již předběžně schválena. Bude-li v květnu dotace potvrzena, zahájí se počátkem června stavební práce tak, aby mohl být nový objekt předán do užívání nejpozději 31. srpna. Děti se v mezidobí přestěhují do sálu kulturního domu a budou využívat uvolněné prostory obecního úřadu, který se souběžně přestěhuje do obecního bytu v přízemí na severní straně.

Přestože si tato pětiašmilionová investiční akce vyžádá jistá omezení, například při pořádání hodových slavností, věříme, že naší obci přinese kvalitní součást základní občanské vybavenosti.

Plánovaná rekonstrukce silniční odbočky

Možná jste v nedávné době zaznamenali, že zmizely ořešáky z obou stran sjezdu do obce ze silnice Olomouc – Šternberk. K vykácení došlo z iniciativy krajské pobočky Ředitelství silnic a dálnic a je prvním krokem k zahájení dlouho očekávané rekonstrukce tohoto často kritizovaného dopravního segmentu. Důvodem je posílení bezpečnostních opatření na poměrně vytížené silnici I/46 v úseku Olomouc – Šternberk, která zabezpečuje propojení Olomouckého a Moravskoslezského kraje. Nepřehledná továřská odbočka se v minulosti několikrát stala místem vážných dopravních nehod, k nimž došlo v důsledku nedání přednosti v jízdě, nedodržení bezpečné vzdálenosti a vjetí do protisměru.

Úpravy počítají s rozšířením silnice v délce cca 300 m ve směru na Šternberk z důvodu vložení samostatného odbočovacího

pruhu a s rozšířením v opačném směru na Olomouc. Rozšíření se dočká také odbočka do Továře v délce cca 100 m z důvodu vložení směrového ostrůvku, který bude rozdělovat jízdní pruhy v místě křižovatky, zvětší se rovněž poloměr zakružovacích oblouků. Investor si od této úpravy slibuje podstatné zlepšení plynulosti a bezpečnosti dopravy, lepší rozhledové podmínky pro řidiče a lepší řazení vozidel.

Vzhledem k probíhajícímu výběrovému řízení se předběžně počítá se zahájením do léta tohoto roku s tím, že silnice zůstane po celou dobu rekonstrukce průjezdná s obousměrným omezením dopravy.

A co se zmiňovaných ořešáků týče, nezmizely natrvalo; po dokončení silničních úprav budou podle slibu investora znovu vysázeny na jiném vhodném místě našeho katastru.

Nový obecní úřad

V důsledku rozšiřování prostor matěřské školky bude obecní úřad přemístěn ze současného prvního patra do přízemí v severním křídle objektu kulturního domu, kde je v současnosti obecní byt, jehož nájemníci se již přestěhovali do bytové jednotky nad bývalou hasičárnou. Práce na rekonstrukci začaly již v březnu, stěhování úřadu proběhne začátkem května tohoto roku.

Matěřská školka tak kromě nově přistavené herny získá k užívání i dvě přiléhající místnosti stávajícího obecního úřadu. Zbývající místnosti úřadu, konferenční místnost a kancelář starosty včetně sociálního zařízení, budou vyhrazeny pro činnost zájmových spolků a sdružení, setkávání, oslavy a podobné příležitosti. Od nového sídla úřadu si slibujeme lepší dostupnost zejména pro seniory a také větší flexibilitu při pořádání kulturních a společenských akcí, neboť prostory budou přímo propojeny s předsálím kulturního domu.

Volba prezidenta republiky

Prvních čtrnáct dní v lednu byly tématem číslo jedna v celé republice prezidentské volby. Z 490 oprávněných voličů volilo v naší obci v prvním kole 341 občanů, což je téměř 70 % voličů. Výsledky v naší obci kopírovaly celorepublikové výsledky:

Výsledky voleb z prvního kola:

kandidát	počet hlasů	procent
1) Mirek Topolánek	21	6 %
2) Michal Horáček	37	11 %
3) Pavel Fischer	40	11 %
4) Jiří Hynek	10	2 %
5) Petr Hannig	0	0 %
6) Vratislav Kulhánek	1	0 %
7) Miloš Zeman	106	31 %
8) Marek Hilšer	32	9 %
9) Jiří Drahoš	94	28 %

Do druhého kola, které proběhlo o 14 dní později, se zapojilo o 25 voličů více, přičemž zvítězil Jiří Drahoš s 200 hlasy, později zvolený prezident Miloš Zeman získal 166 hlasů. Procentuální poměr voličských hlasů byl 54,65 : 45,35 ve prospěch Jiřího Drahoše. Připomeňme, že Miloš Zeman v celorepublikové volbě nakonec získal 51,36 %.

Výsledky prezidentské volby v naší obci jsou zajímavé především ze sociologického hlediska, protože se v nich odrážejí preference spíše městské části obyvatelstva a naznačují, jak se v posledních dekadách demografické složení naší obce mění.

PŘIPRAVUJEME

- neděle 8. dubna** temná detektivní komedie **Hrobka s vyhlídkou** v 18:00 v provedení divadelního spolku Bukovany podrobnosti viz plakát níže
- pátek 13. dubna** druhý ročník **turnaje o mistra v bowlingu** od 18.00 do 21.00 hodin v Hlušovicích; zájemci se mohou hlásit na tel. 725 490 430
- sobota 26. května** **IV. Meziobecní olympiáda** obcí Dolany, Továř, Bělkovice-Lašťany a Samotičky v atletickém areálu dolanské školy volejbal, nohejbal, běžecké, skokanské a vrhačské disciplíny
- neděle 26. května** **Dětský den** letní diskotéková show se soutěžemi, atrakcemi a doprovodným zábavním programem v areálu na kolibě od 14:00 hodin

ŽIVOTNÍ JUBILEA

duben:	Eva Vajdová	80 let
	Miroslav Zlámal	70 let
květen:	František Němeček	70 let
červen:	Pavel Liška	65 let

Blahopřejeme!

NOVĚ NAROZENÍ

5. března se narodil **Antonín Richter**.

22. března se narodila **Antonie Kráčmarová**.

Přejeme do života hodně štěstí a lásky!

ÚMRTÍ

Dne 13. ledna zemřela ve věku 57 let paní **Taťána Klacková**.

Dne 8. února zemřela ve věku 92 let paní **Libuše Tučková**.

Dne 9. února zemřel ve věku 76 let pan **Jan Matoušek**.

Čest jejich památce.

! UPOZORNĚNÍ !
velkoobjemový odpad

Letošní sběr velkoobjemového odpadu proběhne **v sobotu 2. června** a oproti předchozím letům dojde k jedné změně: sběr se uskuteční **pouze na jediném místě, a to u hasičské zbrojnice v čase od 8:00 do 10:00 hodin**. Důvodem je hospodárnost, neboť v minulých letech z obce odjížděly dva nevytížené sběrné vozy, za každý z nich však byla účtována plná sazba.

Rádi bychom na tomto místě požádali všechny, kdo využívají kontejner na bioopad u lesa, aby lámali či stříhali větve na menší kusy a umožnili tak objem kontejneru efektivně zaplnit. Stejnou výzvu bychom rádi adresovali všem, kdo využívají kontejnery na tříděný odpad; není totiž nijak výjimečné, že lidé vyhazují neslisované plastové lahve a kartony. Tato pohodlnost se bohužel velmi znatelně promítá do nákladů, které obec za svoz těchto odpadů hradí; toto neefektivní chování je jedním z hlavních důvodů, proč dodavatelé každoročně navyšují ceny svozových služeb.

NAŠI DEVADESÁTNÍCI

V tomto roce čtyři z našich spoluobčanů slaví devadesát a více let. O nejstarším z nich, čerstvě pětadevadesátiletém panu Janu Malíkovi, jsme psali v březnovém čísle zpravodaje v roce 2015.

Druhou nejstarší obyvatelkou naší obce by byla paní Libuše Tučková, která nás však v únoru opustila ve věku nedožitých 93 let. V Tovéři žila od roku 1976, kdy se s rodinou přestěhovali do nového domu naproti rybníku. Čtyřicet let pracovala v TOSu Olomouc a nejčastěji jsme ji mohli vídat s manželem, operním pěvcem Moravského divadla Konrádem Tučkem, při práci na zahrádce. Posledních šest

let svého života byla upoutána na lůžko a odkázána na celodenní péči, kterou jí do posledních chvil věnoval syn Petr.

Třetím letošním oslavencem je pan Stanislav Hradil, který se v únoru dožil 92 let. Jemu je také věnován následující medailonek, který napsala jeho dcera Hana.

A konečně nejmladším devadesátníkem je pan Zdeněk Héda, k jehož 92. výročí se vrátíme v prosincovém čísle. Rádi bychom na tomto místě apelovali na všechny, kdo mají doma zajímavé historické fotografie, aby se o ně se čtenáři zpravodaje podělili.

Stanislav Hradil

Můj tatínek je mým rytířem. Schválně nepíši otec, ale tatínek. Otcem může být každý muž, který má potomky, ale tatínkem bývají pouze ti, kteří vědí, co to znamená být dobrým otcem. A v tom je veliký rozdíl. Pro mne je můj tatínek celoživotním vzorem.

Narodil se 2. února 1926 v Nelešovicích u Přerova. Po vyučení zámečnickem začal pracovat ve sladovně v Holici jako údržbář. Později nastoupil do zámečnické dílny Březina, kde se vyráběly kotle na dřevoplyn. Zde se uvedl jako skvělý řemeslník, pro kterého nic nebylo problémem.

Když v roce 1950 dokončil vojnu, začaly se zrovna v Tovéři pro zaměstnance TOS, STS a Moravských železáren stavět rodinné domky. Když se tam na Silvestra 1951 do stavení č.p. 99 s maminkou přestěhovali, bylo to ještě staveniště bez přístupových cest, a spolu s Ťukovými, Světlíkovými a Bláhovými se stali prvními obyvateli tohoto „nového konce“. Tatínek pracoval celý život v Moravských železárnách na údržbě. Zde se seznámil s Janem Červinkou, známým horolezcem a zasloužilým mistrem sportu, se kterým se kamarádí dodnes. Celý život byl hrdým českým strojařem a toto své řemeslo by za nic na světě nevyměnil. Jako zlepšovatel byl několikrát oceněn, v roce 1958 obdržel odznak pro nejlepšího pracovníka v těžkém strojírenství. Je také držitelem státního vyznamenání za zásluhy o výstavbu.

Velmi ráda vzpomínám na své dětství, za což mohu poděkovat především svým rodičům. Tatínek má sice své chyby jako každý, ale nejvíce si na něm cením toho, že převzal zodpovědnost za rodinu a snažil se o ni maximálně postarat. Byli jsme pro něj vždy na prvním místě; to dnes mnoho mužů neumí. Dovedl si s námi hrát, vymýšlel výlety a uměl o každém místě poutavě vyprávět. Díky tomu jsme poznali spoustu krásných a zajímavých míst v celé naší zemi. Na stanování u vody a putování po horách máme se sestrou ty nejhezčí vzpomínky.

Když byl tatínek doma, bylo vidět, jak je spokojený, a ani netoužil někam chodit nebo jezdit. Vychutnával si rodinnou pohodu, ve své dílně vymýšlel zlepšováky. Nikdy jsem nebyla svědkem hádek mezi rodiči. Byli k sobě stále ohleduplní a

manželé Hradilovi doma v Tovéři

tatínek se snažil mamince život všemožně usnadňovat. Tak se stalo, že jsme snad jako první v Tovéři měli vysavač, jednu z prvních televizí a mnoho dalších novinek.

Dnes si říkám, jaký je tatínek výjimečný člověk, protože kromě toho, že uměl všemožná řemesla a všechno dokázal opravit, byl nesmírně vstřícný a ochotný, a tak u nás každou chvíli někdo zvonil a prosil, aby jim šel něco opravit. To byla jediná situace, kdy se na něj maminka opravdu zlobila, protože si pak nemohl odpočinout.

Pak však maminka onemocněla velmi těžkou nemocí. Tatínek se všemožně snažil, aby mohla zůstat co nejdéle doma, kde byla zvyklá. Přišla ale chvíle, kdy se neobešla bez čtyřadvacetihodinové péče, a tu jsme jí nemohli doma zajistit. Po důkladném zvážení se s ní tatínek na podzim 2014 odstěhoval do domova pro seniory Radkova Lhota u Přerova. Vloni v dubnu oslavili společných 70 let, v červnu maminka oslavila 90 let a 17. července nás navždy opustila. Nyní tam tatínek žije sám.

Chtěla bych touto cestou tatínkovi vzkázat, že ho mám moc ráda, i když mu to neříkám často. A přeji mu, aby tu s námi zůstal co nejdéle.

Hana Čapková, roz. Hradilová

Z ČINNOSTI OBECNÍHO ZASTUPITELSTVA

● nové sídlo obecního úřadu

V souvislosti s budováním nové úřadovny obce zastupitelé schválili záměr rekonstrukce topení, zavedení nové elektroinstalace, novou výmalbu a podlahu, jakož i propojení nových prostor s předsálím kulturního domu.

● výhledová výstavba sběrného dvora

Obec Dolany seznámila zastupitelstvo se svým výhledovým projektem sběrného dvora v dolanském katastru, který by mohl sloužit i továřským občanům. Výhodou by byla možnost vyvážet velkoobjemový odpad na skládku kdykoliv během roku, nikoli pouze dvakrát ročně v rámci sběrné soboty. Zastupitelstvo zváží všechna pro a proti takového řešení a rozhodne s ohledem na preference občanů.

● výhledová výstavba domova pro seniory

Obec Dolany nabídla Tověři spoluúčast na výstavbě či provozu domova pro seniory v areálu bývalého Selika, o němž v dlouhodobém horizontu uvažuje. Zastupitelstvo se touto nabídkou bude podrobně zabývat, neboť jde o závažnou otázku sociální politiky obce ve vztahu k nejstarším spoluobčanům.

● prezentace projektu Brabínek firmy Staving

Zastupitelstvo se seznámilo s ohlasy na veřejnou prezentaci stavební a developerské firmy Staving Olomouc, která

představila svůj návrh výstavby typizovaných rodinných domů na svých zemědělských pozemcích v továřském katastru. Zastupitelstvo konstatovalo, že s ohledem na nedávno schválený územní plán není takováto výstavba v nejbližší době aktuální.

● pěší cesta Třináctky

Pěší cesta z Tověře do Dolan kolem rybníka, kterou si řada motoristů během podzimní rekonstrukce dolanské vozovky zvykla využívat ke zkracování jízdy mezi oběma obcemi, byla opatřena značkou zákazu vjezdu a fixními zábranami.

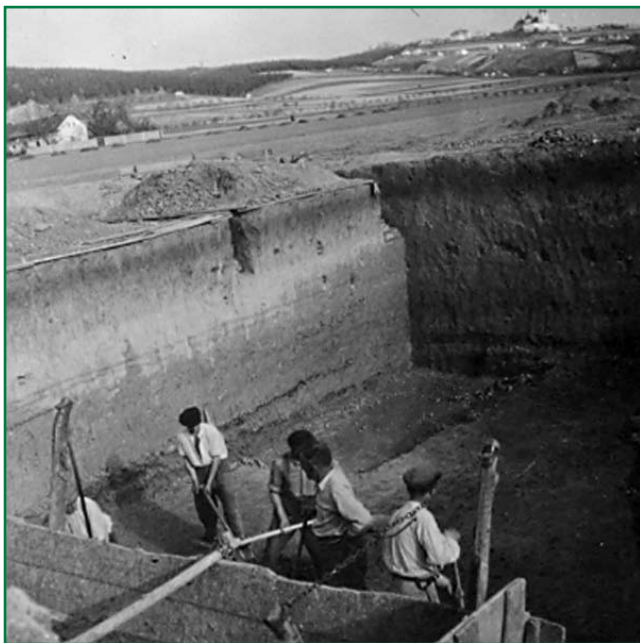
● ceny za svoz odpadu

Ze strany Technických služeb města Olomouce došlo k dalšímu nárůstu cen za svoz komunálního odpadu a i bioodpadu. Zastupitelstvo se rozhodlo oslovit ostatní dodavatele těchto služeb pro vyjednání nejlepší ceny vzhledem k tomu, že i přes vynikající výsledky obce v třídění odpadu cena za jeho odvoz neustále roste.

● rekonstrukce komunikace

Ve výběrovém řízení na rekonstrukci místní komunikace Lípa – Bytovky byla vysoutěžena firma Opluštil Stavby s.r.o., která se zavázala tuto práci provést za 740 000 Kč s tím, že na tuto stavbu bude obci poskytnuta dotace. Stavební práce budou probíhat v průběhu měsíce května.

Z HISTORIE KULTURNÍHO DOMU

O největší stavbě v naší obci se toho z dochovaných materiálů dozvídáme jen velmi málo. V kronice obce se na toto téma zachoval jediný odstavec, který byl sepsán v roce 1957:

Se stavbou započato v roce 1948. Pozemek, na kterém stojí, patřil V. Mádrové, obchodnici smíšeným zbožím č. 17. Byl vyměněn za obecní dům č. 72 a parcelu sousedící s č. 48. V Mádrová doplatila 85.000,- Kč staré měny. Nová měna 5:1. Stavbu navrhl V. Kubec z Olomouce. Provedl Otčenášek, zednický mistr z Bohuňovic. Na stavbě pracovali místní občané brigádnicky. Stavba byla

dokončena roku 1953. Jsou v něm kanceláře MNV, zasedací síň, knihovna, kancelář JZD, zemědělský útulek, družstevní prádelna a žehlírna a byt pro domovníka. Domovníkem je V. Dočkal, který je zároveň pokladníkem obce. Jeviště není doposud vybaveno a tak není tento stánek kultury zcela využit. Za jevištěm jsou šatny a zkušebny.

Vojtěch Kimmel ve své publikaci *Tověř – naše obec v minulosti* k tomuto tématu dodává pouze to, že stavba byla zřízena na náklady státu odměnou za dosahování dobrých výsledků obce

při dodávkách. Další zajímavé informace můžeme načerpat z původních architektonických plánů kulturního domu. Například v místech, kde je dnes sauna, bývala prádelna, sušárna a mandlovna. V době, kdy se pralo výhradně „v rukách“, lidé možnost vyprat si prádlo v dobře zařízené prádelně velmi oceňovali. Někteří pamětníci vzpomínají, jak tam chodili s maminkou den předem namočit prádlo a nachystat topení, brzo ráno pak šli zapálit pod kotlem a potom hodiny vyvařovali, prali, sušili a mandlovali (tj. uhlazovali prádlo na vyhřívaných válcích). Této služby obyvatelé Tověře využívali až do 70. let minulého století, než se začaly používat elektrické pračky. V prostoru pod předsálím byla kotelná na tuhá paliva a také „lázně pro muže a ženy“. Pod tímto názvem si ovšem nesmíme představovat žádné wellness s výřivkou, saunou či solnou komorou, jak je běžné dnes: byla to v podstatě větší koupelna s možností ohřevu vody, kam se jednou za týden přišli vykoupat občané, kteří ve svém stavení takový výdobytek neměli. V přízemí, kde je nyní obecní nájemní byt, bydlel výše zmiňovaný domovník, který měl k dispozici obývací pokoj, ložnici a kuchyň. Jedna místnost nynějšího bytu byla součástí předsálí a sloužila jako kiosk s občerstvením při společenských akcích. V předsálí bývala šatna a malá místnost pro biletáře. V jižním křídle budovy byl dětský útulek (tj. mateřská školka) a ordinace lékaře. Sál kulturního domu měl výstavní jeviště, orchestríště a vzadu šatny s rekvizitárnou, nějakou dobu sloužil i jako biograf. Prakticky každý týden se v něm odehrávaly nějaké kulturně-společenské akce, oslavy či veselice, v zázemí se provozovalo mnoho volnočasových aktivit – pamětníci si vybavují například hudební školu nebo taneční kroužek paní Slezákové. Současně se však ale nevyhnul dobovým budovatelským absurditám, jako bylo dosoušení obilí či chmele na zbrusu nových parketách, nebo skladování sklizené řepky až do výše oken, což si každý rok vyžádalo novou výmalbu. Vzhledem k velikosti Tověře, která v té době čítala něco přes čtyři sta obyvatel, se jednalo o stavbu skutečně velkolepou, kterou nám záviděly i větší obce v okolí. Doba se ovšem rychle změnila a socialistické vizionářství,

kteří tuto stavbu přivedlo na svět, se na jejích dalších osudech podepsalo spíše neblaze. V 60. až 80. letech Tověř pozbyla statut samostatnosti a spadala pod střediskovou obec Dolany. Kulturní dům tak po krátké době přestal sloužit svému účelu a začal chátrat; jednu dobu byl například v sále sklad sporáků Mora. Od roku 1985 budovu spravovali olomoučtí hasiči, kteří krátce před revolucí začali provádět úpravy, aby se část nevyužívaného kulturního domu mohla přestavět na byty. Podařilo se jim však zrealizovat jen jeden; po Listopadu 1989 byla výstavba zastavena a v roce 1992 celou budovu převzala pod svá křídla opět obec.

Zásadní proměnou prošel kulturní dům za druhého polistopadového starosty Slezáka. Ten kromě sanace a renovace zchátralých chodeb a místností nechal zadržet nevyužívané jeviště a prostor za ním rozšířil o druhé podlaží. Takto získané prostory byly tehdy třeba, neboť v Tověři krátkodobě fungovaly dvě nejnižší třídy dolanské základní školy. Dnes jsou tyto místnosti využívány pro kreativní zájmové činnosti, knihovnu a kadeřnický salon.

Jediným, kdo tento objekt v jeho 70leté historii nepřestal využívat ani na okamžik, jsou tověřské děti. Jejich počet pravidelně narůstal, a tak v 80. letech musela být školka rozšířena. V současnosti však i tyto rozšířené prostory přestávají dostávat, a proto se obec připravuje na rozsáhlou rekonstrukci, která proběhne letos v létě a předškolákům kromě zlepšených standardů přinese i celé nové patro, které jim bude sloužit jako herna.

Od osamostatnění „káděčko“ ožívá jen pozvolna. Postupně se do něj vrací kulturní život, například prostřednictvím oblíbených divadelních představení, především je však intenzivně využíván ke sportovním aktivitám, jako je badminton, stolní tenis a různé formy kondičních cvičení, v poslední době si v něm našla své místo i výuka tance. O rostoucí vytiženosti sálu svědčí i zvyšující se příjmy za pronájem, které v roce 2017 přesáhly sto tisíc korun. Přestože tato částka více méně pokrývá celoroční náklady na provoz sálu, podstatné je, že tento prostor již nechátrá, ale žije a přitahuje aktivní jedince, kteří mu postupně dávají novou tvář.

